

чинників повернення є безпека, а потім вже рівень оплати праці, висока якість життя, задоволення ключових потреб сімей та нормальні умови існування.

Список використаних джерел:

1. Зануда А. Скільки українців не повернуться за кордону і чим це загрожує Україні. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c06e1y0lv80o>
2. Колісниченко В. Прямі збитки інфраструктури України від війни сягнули \$170 млрд – KSE. *GMK center*. <https://gmk.center/ua/news/pryami-zbitki-infrastrukturi-ukraini-vid-vijni-syagnuli-170-mlrd-kse/>
3. Білоус О. Скільки населення в Україні: оцінка на сьогодні та прогноз до 2051 року. *РБК Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/skilki-naseleण्या-ukrayini-otsinka-sogodni-1727847652.html>
4. Гаман Г.В. Розділ 2.6. Реалії молодіжної міграції на ринку праці. *Contemporary Transformations of Social Development: New Challenges and Perspectives: International collective monograph / edited by Lucir Reinaldo Alves, Grygoriy Starchenko. Universidade Estadual do Oeste do Parana-Unioeste Nucleo de Desenvolvimento Regional (NDR), Toledo. Chernihiv : REICST, 2024. 480 p. С.88-101. DOI: https://doi.org/10.54929/monograph-06-2024-02-06 URL: https://reicst.com.ua/asp/issue/view/monograph-06-2024/monograph-06-2024*
5. Марущак О. Масовий відтік чоловіків з України після війни: експерт попередив про нову загрозу. *TCH*. URL: <https://tsn.ua/exclusive/masoviy-vidtik-cholovikiv-z-ukrayini-pislya-viyini-ekspert-poperediv-pro-novu-zagrozu-2732646.html>

УДК 69.056

ПРІОРИТЕТНІ ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІДБУДОВИ

Володимир Лич,

д-р екон. наук, завідувач кафедри економічної т теорії, обліку та оподаткування, професор,

Артемій Куценко,

аспірант кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Продовження агресії росії проти нашої держави зумовлює активізацію наукового пошуку та систематизацію існуючих проблем забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних будівельних підприємств, адже відбудова та розширене відтворення ресурсного потенціалу на інноваційній основі визначальною мірою залежить від їх оперативного вирішення. Вже сьогодні нам необхідна систематизація основних завдань, які стоять перед будівельниками, сферою будівництва в цілому та невідкладно розпочати їх

вирішення в процесі генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу [1, 2, 3].

На наш погляд, як і раніше, ключовою проблемою забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств є розширення відтворення людського капіталу на інноваційній основі. Це стосується всього процесу неперервної підготовки до ефективної трудової діяльності кадрового потенціалу від дошкільних закладів до середньої, середньо-спеціальної, вищої освіти та її продовження безпосередньо на будівельних підприємствах, кластерних організаціях. Маємо на всіх рівнях, а особливо на державному, першочергово забезпечити сприятливі умови для неперервної якісної підготовки високопрофесійних фахівців-патріотів вітчизняних будівельних підприємств.

Однією з найбільш важливих пріоритетних проблем поліпшення конкурентоспроможності будівельних підприємств є розвиток підприємницької діяльності, малого та середнього бізнесу. Підприємці мають отримувати належну державну підтримку, яка би створювала умови зростання добросовісної конкуренції, розробку та впровадження в практику найбільш ефективних інноваційних технологій на основі сучасної техніки, будівельних матеріалів, що забезпечить зростання еколого-соціально-економічної ефективності будівництва.

Відбудова має здійснюватись на інноваційній моделі розвитку, а конкурентоспроможність будівельних підприємств можлива за умови належного інноваційного забезпечення. Інвестиції в інновації потребують надійних джерел надходження. Маємо першочергово орієнтуватися на власні фінансові потоки, не забуваючи про використання іноземних інвестицій при умові захисту національних інтересів.

Важливою проблемою, яка потребує оперативного вирішення, є відбудова будівельної інфраструктури від якості та кількості якої залежить конкурентоспроможність будівельних підприємств. Важливо щоб її відбудова та розбудова відбувалась також на інноваційній основі.

Післявоєнна відбудова вимагає оперативного вдосконалення передусім законодавчо-нормативної бази вітчизняного будівництва з врахуванням передового досвіду країн ЄС. Його наукова обґрунтованість на основі системно-ситуаційного підходу має забезпечити розробку та затвердження будівельного кодексу законів, які би враховували потреби сьогодення в забезпеченні національної оборони, якісної військової та громадської інфраструктури, енергоефективності, що сприяло би зростанню конкурентоспроможності будівельних підприємств.

Кризовий стан економіки в умовах війни безпосередньо вплинув на платоспроможність споживачів будівельної продукції та послуг, що ще в більшій мірі вимагає інноваційного розвитку конкурентоспроможності будівельних підприємств. Зростання якісних показників та продуктивності праці дають можливість знизити ціни на будівництво об'єктів, споруд та підвищити купівельну спроможність покупців. Особливу увагу необхідно

звернути на необхідність підняття рівня реальних доходів найбільш висококваліфікованих фахівців до рівня ЄС.

Важливим є вивчення попиту на найбільш важливі потреби покупців, а особливо це стосується житла, потреб країни, які необхідні для забезпечення надійної національної оборони, будівництва сучасних інфраструктурних об'єктів. Маємо більше уваги приділяти маркетинговим, логістичним дослідженням.

Найбільш важливою проблемою сьогодення є наведення елементарного порядку в боротьбі з корупцією в будівництві. Зокрема, необхідно підняти рівень підготовки і практичних дій в рамках законодавчо-нормативної бази працівників обліку і аудиту використовуючи дуальну систему підготовки фахівців-патріотів країни.

Щодо науково-методичної проблематики конкурентоспроможності будівельних підприємств, то вона має ґрунтуватись, на наш погляд, на основних принципах школи неокласичного синтезу, яка враховує позитивні аспекти різних напрямків досліджень та базується на розвитку системи взаємопов'язаних об'єктивних економічних законів, які необхідно знати, розуміти та грамотно управляти ними як на мікро- так і макро-рівнях.

Потребує подальшого дослідження категоріальний апарат системних понять конкурентоспроможності будівельних підприємств, методології їх подальшого розвитку в умовах воєнної та післявоєнної розбудови національної економіки.

Необхідною є подальша розробка та удосконалення системи критеріїв та індикаторів оцінки конкурентоспроможності будівельних підприємств, яка враховує як специфіку галузі так і виклики сьогодення, стратегію подальшого розширеного відтворення благ та послуг.

До пріоритетних проблем забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств маємо віднести розвиток підприємництва, малого та середнього бізнесу, будівельних технополісів, публічно-приватного партнерства, [4] обов'язкове врахування охорони навколишнього середовища, впровадження сучасних інноваційних технологій, таких як автоматизація, цифровізація, штучний інтелект, ВІМ-технології та інших [5].

Вирішення найбільш важливих проблем забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств в умовах розбудови вітчизняної економіки можливе лише на основі інноваційної моделі розвитку, прискорення процесів формування економіки інтелектуально-інноваційного капіталу. Їх ефективна реалізація першочергово залежить від якісних та кількісних параметрів вітчизняного людського капіталу. Має місце нагальна потреба в подальшому системному науково обґрунтованому пошуку існуючих тут проблем та розробки механізмів їх оперативного вирішення.

Список використаних джерел:

1. Лич В. М., Куценко А. С. Сутнісна характеристика конкурентоспроможності будівельного підприємства. *Просторовий розвиток:*

Науковий збірник / Головн. Ред. П.М. Куліков. К. КНУБА, 2022. Вип.2. 271с. С.144-159. DOI 2: <https://doi.org/10/32347/2076-815x.2022.2>

2. Лич В. М. Сутнісна характеристика основних елементів економіки інтелектуально-інноваційного капіталу. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу*: матеріали доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 листопада 2021 року) у 2-х ч. / за заг. ред. В. М. Лича. Ч. 1. Київ: КНУБА, 2021. С. 12-15 <https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/zbirnyk-tez-ii-mizhnar-konf-problemy-genezysu-eiik-4-5-lystop-2021-chastyna-1.pdf>

3. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу*: матеріали доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 листопада 2021 року) у 2-х ч. / за заг. ред. В. М. Лича. Ч. 2. Київ: КНУБА, 2021. 168 с. <https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/zbirnyk-tez-ii-mizhnar-konf-problemy-genezysu-eiik-4-5-lystop-2021-chastyna-1.pdf>

4. Kulikov P., Zakharchenko P., Lych V., Dymenko R. Strategies for financing infrastructure projects in the sphere of public-private partnership. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2022. №3. P. 156-162. DOI:10.33271/nvngu/2022-3/156 URL: <https://www.proquest.com/openview/c9bb92d14ede5f10ec54249968ce2985/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1886336>

5. Лич В. М., Куценко А. С. Конкурентоспроможність в умовах цифрової трансформації та глобальних змін. *Будівельне виробництво*. 2024. №78. С. 73-79.

УДК 330.322

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Антон Максюта,
аспірант кафедри економічної теорії,
обліку та оподаткування,
науковий керівник – **Петро Куліков,**
д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної
теорії, обліку та оподаткування

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу національної економіки є важливим аспектом економічної політики, оскільки інновації та інвестиції є ключовими факторами розвитку та модернізації економіки. Якщо висунути тезу, що інновації виступають драйвером економічного зростання, то одну з найголовніших проблем нинішнього стану економіки України доцільно сформулювати таким чином – де взяти кошти для розробки та впровадження інновацій, як підвищити на всіх рівнях інвестиційну привабливість з метою